

2025-11-02

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS-2025-00856

Riktlinjer för kamerabevakning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens trygghetsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut

Kommunstyrelsen antar riktlinjer för kamerabevakning enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad den 2 november 2025.

Sammanfattning av ärendet

Det brottsförebyggande arbetet är en central del i Nacka kommuns arbete med att skapa trygga miljöer för de som lever och verkar i Nacka.

Kamerabevakning syftar till att främja trygghet genom att förebygga brottsliga handlingar samt underlätta utredningar och tillhandahålla bevis i rättsliga processer. Kamera-bevakning kan bidra till att skapa en känsla av trygghet för medborgare och besökare i ett område. Kamerabevakning kan även bidra till verksamhetsutveckling, till exempel vid trafikövervakning.

Riktlinjer för kamerabevakning tydliggör Nacka kommuns förhållningssätt när det gäller användning av kamerabevakning och är ett stöd och vägledning för de regler och lagar som gäller vid användning av kamerabevakning.

Innehållet i riktlinjerna följer aktuell lagstiftning och i riktlinjerna finns bestämmelser om ansvar, överväganden, dokumentationskrav, hantering av inspelat material, information till kamerabevakade samt uppföljning.

Förslaget på riktlinjer består i korthet av:

- Säkerställa att kamerabevakning inom kommunen följer gällande lagstiftning och att en avvägning alltid görs mellan behovet av kamerabevakning och nackabornas personliga integritet
- Riktlinjerna föreslås gälla för alla nämnder i kommunen och de kommunala bolagen. Det innebär att riktlinjerna även gäller för samtliga enheter och verksamheter inom kommunen.
- Riktlinjerna tydliggör arbetsprocessen bakom ett beslut kring kamerabevakning på en utvald plats

- Att det ytterst är personuppgiftsansvarig som ansvarar för att dataskyddslagstiftningen gentemot den enskilde efterföljs

Riktlinjerna gäller för alla kommunens verksamheter och bolag.

Ärendet

Bakgrund

Önskemål om kamerabevakning i Nacka har ökat över tid kopplat till enskilda händelser och till den allmänna utvecklingen i samhället, främst kopplat till våldsbrott.

Kamerabevakning kan utgöra ett verktyg för att öka tryggheten samt för att förebygga, förhindra och utreda brott. För att sådan bevakning ska vara laglig krävs att den sker i enlighet med bestämmelserna i kamerabevakningslagen (2018:1200) och dataskyddsförordningen (GDPR).

Eftersom kamerabevakning på allmän plats påverkar Nackaborna har säkerhetsenheten tagit fram ett styrdokument i syfte att klarlägga tillämpning av den nya kamerabevakningslagen inom Nacka kommun. Integritetsskyddsmyndigheten har tagit fram en specifik vägledning, Vägledning vid kamerabevakning, som kommunens verksamheter kan ta avstamp i för utformande av egna rutiner. Genom ett gemensamt styrande dokument får såväl chefer som medarbetare ett stöd och verktyg i arbetet med kamerabevakning i kommunen.

I det brottsförebyggandearbetet kan kamerabevakning vara en viktig del om det sker under rätt förutsättningar. Fastighetsägare är en aktör som ofta använder kamerabevakning som en del i sitt trygghetsskapande arbete. I Fisksätra har till exempel Stena Fastigheter själva cirka 150 kameror utplacerade för att trygga de boende i området.

Den 11 december 2024 inkom ett politikerinitiativ från företrädare för Moderaterna, Liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet om utökad kamerabevakning för brottsbekämpning. Initiativet syftar till att öka tryggheten i kommunen genom att möjliggöra kamerabevakning även på platser där det i dagsläget inte förekommer brottslighet, men som visar på ökad risk för allvarlig eller omfattande brottslighet, samt platser som är strategiskt viktiga för brottsförebyggande arbete.

Bakgrunden till politikerinitiativet var regeringens lagrådsremiss och förslag till ny kamerabevakningslag (proposition 2024/25:93), som innebar att tillståndskravet för kommuner tas bort och att kommunen själv ska göra en intresseavvägning mellan ökad trygghet och skydd av den personliga integriteten.

Krav vid uppsättning av kamera

Myndigheter eller andra aktörer som utför en uppgift av allmänt intresse behövde tidigare ansöka om tillstånd för att kamerabevaka en allmän plats. Om platsen är fysiskt avgränsad, till exempel genom låsbara dörrar eller staket, är det en plats dit allmänheten inte har tillträde.

Även om platsen är stängd för allmänheten under den tiden som man vill bevaka, men öppen annan tid, är det en plats dit allmänheten har tillträde. Ett exempel på detta är skolgårdar. Exempel på platser dit allmänheten har tillträde är gator, torg, allmänna transportmedel, ankomst- och avgångshallar, myndighetslokaler samt väntrum och receptioner på skolor och sjukhus. Exempel på platser dit allmänheten inte har tillträde är personalutrymmen, skolkorridorer och stängselförsedda områden.

Enligt gällande regelverk ska det finnas ett tydligt och berättigat syfte med bevakningen. Kommunen som ansvarig aktör måste göra en intresseavvägning där behovet av bevakning vägs mot den enskildes rätt till integritet. Det är den personuppgiftsansvarige som bär ansvaret för att lagstiftningen efterlevs. Den personuppgiftsansvarige är den som fastställer syftet med behandlingen av personuppgifter och hur denna behandling ska genomföras. I Nacka kommun är det respektive nämnd som är personuppgiftsansvarig.

Från och med 1 april 2025 gäller en ändring i Kamerabevakningslagen (2018:1200) som innebär att kommuner inte längre behöver ansöka om tillstånd hos Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) för att kamerabevaka allmän plats, under förutsättning att bevakningen sker i brottsförebyggande syfte eller i syfte att förebygga ordningsstörningar.

Kamerabevakning är tillåtet om det bedöms vara nödvändigt med hänsyn till ändamålet. Om syftet med kamerabevakning till exempel är att förebygga eller utreda brott ska man kunna visa att det finns problem med brottslighet på den plats som ska övervakas med kamera. Behovet av att kamerabevaka en plats ska sedan vägas mot intresset av att inte bli kamerabevakad.

Trots att tillstånd inte längre krävs, måste kamerabevakningen ha ett berättigat syfte, vara nödvändig och proportionerlig samt uppfylla kraven enligt Dataskyddsförordningen (GDPR).

Kommunen behöver därför bedöma behovet och syftet på varje föreslagna plats och svara på följande frågor:

- Varför behöver dessa platser kameraövervakas?
- Är det särskilt utsatta platser, och har vi stöd i statistik eller polisens bedömningar eller annat underlag för bedömning?
- Har vi redan provat andra åtgärder, till exempel ökad patrullering, bättre belysning eller trygghetsvårdar?
- Hur har dessa åtgärder fungerat, och varför bedömer vi att kamerabevakning behövs?

- Göra en intresseavvägning enligt GDPR, det vill säga väger intresset av att kamerabevaka tyngre än integritetsintresset?
- Säkerställa att integritetsskyddet är tillräckligt
- Ta fram tekniskt och praktiskt underlag för genomförande

Utlämnande till en brottsbekämpande myndighet

Material från kamerabevakning får lämnas ut till en brottsbekämpande myndighet för att utreda ett brott. Ett utlämnande kan enligt denna bestämmelse ske om den mottagande myndigheten har ett behov av uppgifterna för att utreda ett begånget brott med fängelse i straffskalan (jfr OSL 10 kap. 24 §).

Material från kamerabevakning kan utgöra ett viktigt underlag för planering och vidtagande av skyddsåtgärder vid allvarliga hot mot person eller egendom. Detta i syfte att förebygga eller förhindra att ett uttalat hot omsätts i handling. När det gäller uppgifter som ska lämnas ut för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet krävs det en konkret begäran.

Offentlighets- och sekretesslagen

Bild- och ljudmaterial från kamerabevakning omfattas av tystnadsplikt enligt kamerabevakningslagen och ska skyddas mot obehörig åtkomst eller obehörigt utnyttjande. Kommunen ska i stället för kamerabevakningslagen tillämpa offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Gällande kamerabevakning är det bestämmelsen i 32 kap. 3 och 3a §§ OSL som är aktuell.

Tystnadsplikt och utlämnande av material från kamerabevakning

Av integritetsskyddsskäl är det angeläget att spridningen av bild- och ljudmaterial om en enskilds personliga förhållanden som har inhämtats genom kamerabevakning begränsas.

Regleringen av möjligheterna att lämna ut material från kamerabevakning ger således uttryck för en avvägning mellanintresset av att material från kamerabevakning kommer till användning för de avsedda ändamålen och intresset av att begränsa spridningen av materialet.

Sekretessen hindrar normalt inte att enskilda kan få tillgång till material från kamerabevakning som avser dem själva. Om materialet omfattar även andra personer, kan den enskilde få tillgång till materialet förutsatt att ett utlämnande inte är till men för en person eller dennes närstående.

Begäran om registerutdrag enligt dataskyddsförordningen

Den som kan identifieras vid kamerabevakning, även kallad den registrerade, har en grundlagsstadgad rätt att begära att få ta del av material från kamerabevakning som en allmän handling. Den registrerade har rätt att få bekräftelse på huruvida personuppgifter som rör honom eller henne håller på att behandlas och i så fall få tillgång till

personuppgifterna. Detta förutsatt att begäran från den registrerade inte är uppenbart ogrundad eller orimlig.

Om den som bevakats inte kan identifieras behöver myndigheten inte lämna ut några bilder vid en begäran. Om den som filmats kan lämna ytterligare information som möjliggör identifiering kan materialet lämnas ut.

Ansvar och mandat

Kommunens säkerhetsenhet har det strategiska samordningsansvaret för arbetet med kamerabevakning i kommunen. Säkerhetsenheten, ansvarar för trygghets- och säkerhetsfrågor och genomför analyser och bedömningar av behovet av kameror i trygghets- och brottsförebyggande syfte. Denna bedömning kan även göras av de som äger och förvaltar otrygga och brottsdrabbade platser.

Utöver säkerhetsenheten finns det andra verksamheter som har ett operativt ansvar för platser där kamerabevakning kan vara aktuellt;

- Markgruppen på enheten för fastighetsförvaltning är huvudman för all allmän platsmark i kommunen och beställer underhåll och förvaltning av bland annat offentlig utemiljö. Skall ett nytt objekt etableras på allmän platsmark så måste Markgruppen godkänna det och har sedan det operativa ansvaret för uppsättning av kamera.
- Enheten för fastighetsförvaltning förvaltar kommunens lokaler och byggnader och är en central aktör med operativt ansvar om kameror ska installeras på eller i anslutning till kommunala fastigheter (skolor eller idrottsanläggningar).
- Enheten för offentlig utemiljö har ansvar för underhåll av bland annat parker, torg och gångstråk på uppdrag av Markgruppen. Vid kamerabevakning på offentlig plats krävs samverkan eftersom enheten för offentlig utemiljö.
- Kultur- och fritidsenheten ansvarar för alla idrottsanläggningar och skateparker i Nacka.

Säkerhetsenheten föreslår en samverkansgrupp bestående av representanter från ovan angivna verksamheter. Samverkansgruppens syfte skulle kunna vara att utreda beslut om att en kamera ska sättas upp, hur upphandling av tjänster som är nödvändiga för detta ändamål ska ske och hur finansieringen av kamerorna ska hanteras med utgångspunkt i riktlinjer för kamerabevakning. Samverkansgruppen kan även ansvara för att registreringen av kommunens kameror är aktuell och fullständig, samt att behovet av kamerabevakning följs upp.

Säkerhetsenhetens utredning och samt förslag till riktlinjer för kamerabevakning

Kamerabevakning på allmän plats är en inskränkning på den privata integriteten och många Nackabor blir berörda i händelse av installation av kameror till exempel på ett torg eller i Nackas stadshus. Säkerhetsenheten ser därför ett behov av ett kommunövergripande styrdokument för kamerabevakning.

För att få ett brett och verksamhetsnära perspektiv har säkerhetsenheten gett ett antal tjänstepersoner inom olika verksamheter möjlighet att lämna synpunkter på utkastet till riktlinjerna. Det gäller tjänstepersoner inom juridik- och kanslistaben, fastighetsenheten, enheten för offentlig utemiljö, välfärd skola, kultur- och fritidsenheten, säkerhetsenheten samt kommunala bolagen Nacka Vatten och Avfall AB och Nacka Energi AB. Vidare har synpunkter inhämtats från kommunens dataskyddsombud.

Exempel på synpunkter som har inkommit är finansiering av kamerabevakning, vem som kan fatta beslut om kamerabevakning och klarläggande kring vad som gäller vid begäran om allmän handling och utlämnande av material från kamerabevakningen. Samtliga synpunkter har beaktats i framtagandet av riktlinjerna.

För att implementera riktlinjerna på ett bra sätt kommer säkerhetsenheten att säkerställa att riktlinjerna införlivas inom nämnderna och kommunala bolag, till exempel genom olika kommunikationsinsatser. Det kan även finnas behov av utbildningsinsatser samt rutiner för arbetet.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget i sig medför inga ekonomiska konsekvenser utan hanteras inom ramen för befintlig budget. Vid genomförandet av uppsättning av kameror kommer det att uppstå kostnader för inköp, installation, drift och underhåll som ska belastas den nämnd eller bolag som har för avsikt att sätta upp kameror.

Konsekvenser för barn

Beslut att göra vissa platser i Nacka tryggare har stort fokus på barn och unga, bland annat genom att unga i riskzon som vistas på dessa platser kan upptäckas och uppmärksammas tidigare och därmed får stöd. Eftersom det i högre grad är unga som känner sig otrygga på kvällstid i Nacka så förebyggs också risken att man råkar ut för brott som ung.

Konsekvenser för klimat och miljö

Förslag till beslut innebär i sig inga konsekvenser för klimat och miljö.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse daterad den 2 november 2025

Bilaga 1 Riktlinjer för kamerabevakning

Emrah Ercin
Säkerhetsstrateg
Säkerhetsenheten

Henrik Ahl
Säkerhetsdirektör
Stadsledningskontoret

Beslutet ska skickas till:

- -